

<p>מסכת פסחים נ"ח עמוד א' - תנן: חל ערבי פסחים להיות בערב שבת - נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה. ונשחטיה מכי משחרי כותלי! - מאי קושיא? ודילמא כותלי דבית המקדש בשש ומחצה משחרי, משום דלא מכווני טובא! אי נמי: שאני אברהם דאיצטגנינות גדולה היתה בלבו [הריטב"א] - פי' לאזרהם שהיה בקי בצעות יכול לכמסם ולא יבא להקדים, אבל שאר כל אדם הרויחו להם חכמים זמן עד שש צעות ומחצה, מפני שאם אנו מתירין להם בחלי היום כלמאוס וכי משחרי כתלי, יבאו (להתפלל) קודם לכן. אי נמי: משום דזקן ויושב בישיבה הוה [הריטב"א] - מדהוה חכם גדול באיצטגנינות ולא יטעה בצעות, היה חכם בתורה ויושב בישיבה קבוע ולא יטעה להקדים קודם זמן.</p>	<p>מסכת יומא דף כ"ח עמוד ב - אמר רב ספרא: צלותיה דאברהם [רס"י] - תפלת הערב [לן] מכי משחרי כותלי.</p> <p>הסבר רש"י - חומות הפונות למזרח, שהלבינו מהנץ החמה הבאה מן המזרח ונוצצת עליהן, ובתחילת שבע שעות, ... מההיא שעתא נוטים צללי ערב, וקרוי ערב.</p> <p>הריטב"א - והא דאמרינן "מכי משחרי כותלי" היינו מתחלת שבע שהוא חצי היום... ורב ספרא בעיקר הדין אתא לאשמועינן שיתפלל אדם בעת ההיא, דאי לאשמועינן מאי דנהיגי אבות מאי קמ"ל מאי דהוה הוה.</p>
--	--

In the Rishonim

<p>רש"י [פסחים דף נח עמוד א ד"ה אלא אמר רבא] - כולה תקנתא דרבנן היא, דמדאורייתא כל שש שעות אחרונות כשירות.</p> <p>הריטב"א - אבל ר"ת ז"ל פירש ואנן מאברהם ניקום וניגמר שהיה קודם מתן תורה... כי שמא ניתנה תורה ונתחדשה הלכה? ופריך עולא דהא תנא גמר מאברהם לענין מילה... דתנא דפסחים פליג על הא דאברהם, ואנן אתנאי אית לן למיסמך ולא על דברי האבות שהיו קודם מתן תורה, שהרי חכמים יודעים כי נתנה תורה ונתחדשה הלכה, הא במאי דלא פליגי על דברי חכמים ודאי שפיר גמרינן מן האבות, זה דרך ר"ת ז"ל, ובדרך זה פירשו הגאונים ז"ל</p> <p>תוספות [מסכת פסחים דף ה עמוד א, ד"ה לא תשחט את הפסח ועדיין חמץ קיים] - הקשה רשב"א היכי יליף מהכא דחמץ אסור מוי שעות ולמעלה? והא זמן שחיתת הפסח אחר התמיד הוי, ותמיד ששחטו לפני חצות פסול, וא"כ זמן שחיתה לא הוי מיד אחר חצות עד כדי שהיית הקרבת תמיד? וי"ל כיון דדיעבד אם שחט הפסח קודם תמיד כשר כדתנן התם חשיב זמן שחיתה מחצות ואילך.</p> <p>אבן האזל [הלכות תמידין ומוספין פרק א הלכה ג] - ומדברי התוס' שהביאו זה על הך דינא דנשחט בשש ומחצה מוכח דסוברים דעיקר דינו בתחלת שבע</p>	<p>רש"י [יומא כ"ח עמוד ב ד"ה חל להיות בערב שבת] - מוקמינן ליה אדיניה, מכי ינטו צללי ערב, וקתני: נשחט התמיד בשש ומחצה, ואי מכי משחרי כותלי מיקרי בין הערבים - נשחטיה מכי משחרי, דהיינו מתחלת שבע. דלא מכווני - לא הוה זקופים בצמצום, ולפי שהחומה היתה רחבה מלמטה, והולכת ומתקצרת ועולה, ולפיכך אין חודו של שפת עוביו למעלה מיצל על זקיפתו להשחירו, עד שתימשך חמה למערב.</p> <p>הריטב"א - אלא קשיא ליה דמתנתינן דפסחים משמע שאין לו להתפלל תפלת מנחה באותה שעה עד שש שעות ומחצה, זו שיטת רש"י ז"ל לפי פירושו,</p> <p>אבן האזל [הלכות תמידין ומוספין פרק א הלכה ג] - בחדושי המאירי כתב שהוא מן התורה, וכן משמע מדברי הרמב"ם.</p>
---	--

שולחן ערוך [אורח חיים רל"גא] - מי שהתפלל תפלת המנחה לאחר ו' שעות ומחצה ולמעלה יצא משנה ברורה [ב].

[פרי חדש ובית יעקב ומגן גבורים וכן משמע קצת בפרי מגדים באשל אברהם] - ויש מאחרונים דס"ל דאף דלכתחלה אסור להתפלל קודם שנשלם החצי שעה שאחר חצות מ"מ בדיעבד שהתפלל בזו החצי שעה לא יתפלל שנית.	שער הצינון	משמע												
ערוך השולחן [שם י"ג] - והנה זמן מנחה גדולה מתחיל משש ומחצה ואף על גב דבאמת מתחיל הזמן תיכף אחר שש ... ויש מי שאומר שאם התפלל קודם חצי שבע דלא יצא [מג"א סק"א] וקשה לומר כן דכיון דזהו רק משום חשש טעות ותפלה דרבנן למה לא יצא וכ"כ אחד מן הגדולים בפשיטות דיצא [פרי"ח בסי" זה] והביא כמה ראיות לזה ע"ש וממשנה דתפלת השחר ראייה ברורה כמ"ש:	<table border="1"> <tr> <td>דמקודם</td> <td>[רל"ג/ג]</td> <td>זכיון</td> </tr> <tr> <td>לכן לא יצא</td> <td>זמני</td> <td>התפללות</td> </tr> <tr> <td>אפילו דיעבד</td> <td>והם אמרו וי"ו ומחצה,</td> <td>הוי</td> </tr> <tr> <td>[כ"כ מ"א ודה"ח וברכ"י]</td> <td>מתחלה כלא התפלל בזמנה.</td> <td></td> </tr> </table>	דמקודם	[רל"ג/ג]	זכיון	לכן לא יצא	זמני	התפללות	אפילו דיעבד	והם אמרו וי"ו ומחצה,	הוי	[כ"כ מ"א ודה"ח וברכ"י]	מתחלה כלא התפלל בזמנה.		
דמקודם	[רל"ג/ג]	זכיון												
לכן לא יצא	זמני	התפללות												
אפילו דיעבד	והם אמרו וי"ו ומחצה,	הוי												
[כ"כ מ"א ודה"ח וברכ"י]	מתחלה כלא התפלל בזמנה.													

שער הצינון [רל"ג/ג] - וצריך עיון למעשה